

Correctievoorschrift VWO

2023

tijdvak 2

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*
Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Vakspecifieke regels voor de beoordeling

Vanaf examenjaar 2016 wordt in de centrale examens Nederlands havo en vwo als gevolg van het besluit van de toenmalige staatssecretaris de correctheid van het taalgebruik getoetst bij alle antwoorden op open vragen. Voor de beoordeling gelden de volgende vakspecifieke regels:

- 1 De correctheid van het taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.
  - Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten (inclusief fouten in de werkwoordspelling) en fouten in de zinsbouw (inclusief verkeerde woordvolgordes en congruentiefouten).
  - Bij open vragen die geen antwoord in een of meerdere volledige zinnen vereisen, wordt alleen de juistheid van de spelling van het antwoord beoordeeld en niet de grammaticaliteit van het antwoord. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee beperkt.
  - Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de *Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal* (het *Groene Boekje*).
  - Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.
  - Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Deze aftrekregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.
  - In afwijking van Algemene regel 5 geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.
  - De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.
- 2 Het is kandidaten niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximumaantal woorden geldt: indien kandidaten een vraag herhalen alvorens zij tot een antwoord komen, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximumaantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spel- en taalfouten in de overschrijding van het maximumaantal woorden tellen dus niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Leven in een filterbubbel. Wil je dat?

1 maximumscore 1

(alinea) 5

2 maximumscore 1

(alinea) 7

3 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- (Periode) 1: internetgebruikers kunnen een oneindige hoeveelheid websites bezoeken / krijgen toegang tot het internet 1
- (Periode) 2: internetgebruikers kunnen eigen (online) content creëren (op sociale netwerken) 1
- (Periode) 3: internetgebruikers krijgen een (hyper)geïndividualiseerd aanbod / op hun persoon afgestemde informatie voorgeschoteld (via algoritmes / kunstmatige intelligentie) 1

Maximumlengte van het antwoord: 50 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

4 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Activiteiten kunnen vanuit huis worden gedaan. / Activiteiten kunnen (thuis) online worden uitgevoerd.

Beoordeel de spelling.

5 maximumscore 2

- (alinea) 1 tot en met 5: neutraal 1
- (alinea) 7 tot en met 15: alarmerend 1

6 B

1

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Techreuzen buiten hun werknemers uit / hebben geen oog voor arbeidsrechten (van medewerkers) (alineea 7) • Techreuzen verzwijgen de technische problemen / gevolgen van het metaverse (alineea 8) 	1 1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
8	maximumscore 1 “(uitsluitend om de) eigen belangen te dienen” (regels 166-167)	
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
9	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> – Mensen worden niet meer geconfronteerd met hun beperkingen. / enkel nog geconfronteerd met hun financiële beperkingen. – Mensen moeten telkens reageren op nieuwe gebeurtenissen. – Mensen hebben niet meer de tijd om na te denken. / om een goed oordeel te vellen. 	
	indien drie elementen juist benoemd	2
	indien twee elementen juist benoemd	1
	indien minder dan twee elementen juist benoemd	0
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
10	C	1
11	D	1
12	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • (‘Leven in een filterbubbel’ houdt in dat) we leven in een op maat gemaakte wereld / in een wereld aangepast aan onze eigen wensen/behoefte • Daardoor wordt elk toeval uit ons leven verwijderd / dreigen we te belanden in een ijzige samenleving / in een samenleving zonder levenskracht / in een collectief isolement 	1 1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2 Alles doen en voelen

13 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Via het internet bekijk je gebeurtenissen (van een afstand) 1
- Het metaverse (daarentegen) omringt je / is niet van echt te onderscheiden / legt een virtuele laag over de werkelijkheid 1

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

14 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

McLuhan sprak slechts over elektronische media / over radio en tv (en niet over het internet).

Beoordeel de spelling en grammatica.

15 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- McLuhan beschouwde elektronische media als een verbetering van ons brein / als een verlengstuk van onze zintuigen 1
- Dit geldt evenzeer voor het internet (omdat het de reikwijdte van onze ogen en oren versterkt) 1

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

16 A 1

17 maximumscore 1

“Het enige wat ontbreekt, is tast.” (regels 118-119)

Beoordeel de spelling.

18 B 1

19 B 1

Vraag	Antwoord	Scores
20	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is: twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – In de fysieke werkelijkheid is iedereen alleen. / hebben we geen echt contact meer. / We worden een projectie in elkaars leven. (alinea 6) – We belanden in een maalstroom (waarop we voortdurend allemaal aangesloten zijn / waarin we onmiddellijk worden geraakt door impulsen). (alinea 8) – Ons eigen lichaam wordt het enige wat nog te vertrouwen is. / We raken opgesloten in ons eigen lichaam. / We weten niet meer wat echt is (en wat niet). (alinea 9) <p>per juist benoemd element</p>	1
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
21	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door het metaverse vervaagt/verdwijnt de grens tussen de virtuele werkelijkheid en de fysieke werkelijkheid • Daardoor blijft alleen het lichaam/fysieke over als echte realiteit / als nog te vertrouwen realiteit 	1 1
	<p><i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	
22	B	2

Overkoepelende vragen bij tekst 1 en tekst 2

23 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

gevolgen in tekst 1	gevolgen in tekst 2
1a Menselijke verhoudingen zullen van elk toeval gespeend zijn. / Er ontstaat een samenleving die van louter berekeningen aan elkaar hangt.	2a We zullen een projectie worden in elkaars leven. / We hoeven niet meer naar werk, school en sport.
1b We ontmoeten elkaar niet meer (echt). / We raken in een (collectief) isolement. / We belanden in filterbubbels.	2b Alle individuele breinen worden met elkaar verbonden tot een superbrein. / We zijn collectief aangesloten op een maalstroom (van impulsen).

Opmerking

Gevolgen moeten aan de juiste tekst zijn gekoppeld; antwoorden mogen dus binnen een kolom worden verwisseld, maar niet binnen een rij.

indien vier elementen juist benoemd	3
indien drie elementen juist benoemd	2
indien twee elementen juist benoemd	1
indien minder dan twee elementen juist benoemd	0

Beoordeel de spelling.

24 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Volgens tekst 1 zorgt het metaverse voor een gepersonaliseerde/vernauwde blik op de wereld / voor een beperktere werkelijkheidsbeleving 1
- Volgens tekst 2 (echter) kunnen we door het metaverse alles doen en voelen / vergroot het metaverse onze mogelijkheden om de wereld waar te nemen 1

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3 ‘Vrouwelijkheid’ in taal zegt niet zoveel

25 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Vrouwelijke equivalenten (van woorden als ‘schrijver’) impliceren geen onderschikking aan mannen 1
- Het idee dat (specifiek) vrouwelijke woorden discriminerend zouden zijn, is onterecht / getuigt van (een typisch Nederlands-Angelsaksisch) provincialisme 1

Beoordeel de spelling en grammatica.

26 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- In het Duits en het Frans worden termen gebruikt die alle geslachten recht doen / wordt inclusief taalgebruik nagestreefd 1
- In het Engels en het Nederlands worden specifiek vrouwelijke aanduidingen vermeden 1

Maximumlengte van het antwoord: 50 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

27 maximumscore 1

4, 6

- indien twee elementen juist benoemd 1
- indien minder dan twee elementen juist benoemd 0

28 C 1

29 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

drie van de volgende:

- Niet in alle taalgebieden wordt emancipatoire waarde aan vrouwelijke woorden toegekend.
- Taalgebieden waarin geen vrouwelijke woorden voorkomen, zijn niet automatisch geëmancipeerd.
- Het gebruik van woordgeslacht heeft (in allerlei talen) weinig met emancipatie te maken.
- Vrouwelijke woorden impliceren niet automatisch een lagere status.
- In de taal is voldoende rijkdom aan (positieve) vrouwelijke aanduidingen aanwezig.

- per juist benoemd element 1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

Uit het onderzoek in tekstfragment 1 blijkt dat groepen/vrouwen zich wel degelijk gediscrimineerd/buitengesloten voelen door het woordgeslacht in taalgebruik (en deze relatie tussen woordgeslacht en emancipatie wordt in tekst 3 ontkend).

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Tekst 4 Mensen willen graag kiezen, maar zijn er helemaal niet zo goed in

---

31 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- (alinea) 1: ontevreden/angstig/ontmoedigd
- (alinea) 6 en 7: (min of meer) tevreden/opgelucht/positief

indien twee elementen juist benoemd	1
indien minder dan twee elementen juist benoemd	0

Beoordeel de spelling.

32 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

	resultaat	psychologische verklaring
experiment 1 (alinea 4)	1a Mensen die mogen kiezen, raken in tijdnood. / scoren daardoor slechter.	1b Het kost tijd om keuzes te maken (en mensen onderschatten dat).
experiment 2 (alinea 5)	2a Mensen die mogen kiezen, zijn vaak minder tevreden (dan mensen die iets krijgen toegewezen).	2b Mensen geven zichzelf de schuld van een verkeerde keuze.

indien vier elementen juist benoemd	3
indien drie elementen juist benoemd	2
indien twee elementen juist benoemd	1
indien minder dan twee elementen juist benoemd	0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- (nog) meer keuzevrijheid
- betere service
- lagere prijzen

indien drie elementen juist benoemd

1

indien minder dan drie elementen juist benoemd

0

Beoordeel de spelling.

34 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

drie van de volgende:

- De lokale economie profiteert niet van webwinkelen. / Buurtwinkels lopen inkomsten mis. / De winst gaat (vooral) naar de aandeelhouders.
- De kwaliteit van het sociale leven in de buurt gaat achteruit.
- De grote keuzevrijheid van webwinkelen levert schuldgevoel/stress/ontevredenheid op.
- De grote keuzevrijheid van webwinkelen kost (onnodig) veel tijd.
- Het persoonlijke contact (bij een aanschaf) ontbreekt.

per juist benoemd element

1

Beoordeel de spelling.

35 maximumscore 2

Drie van de volgende:

- “(kon ik) niet over mijn hart verkrijgen” (regels 74-75)
- “(voor een koffer) die ik eigenlijk niet uitgekozen zou hebben” (regels 76-78)
- “Hij leek wel de heen- en weerwolf (uit *Pluk* ... passagier krijgt)” (regels 83-85)
- “(en) zijn enthousiasme voor een van zijn modellen sloeg zowaar een beetje op mij over” (regels 85-88)
- “(maar ik moet wel) stevast glimlachen (als ik die koffer nu tevoorschijn haal)” (regels 89-91)

indien drie elementen juist benoemd

2

indien twee elementen juist benoemd

1

indien minder dan twee elementen juist benoemd

0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
36	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> (De ik-figuur is positief over zijn aankoop, omdat) 1) hij deze in een nabijgelegen winkel heeft gekocht / een plezierige herinnering heeft aan de aanschaf ervan (De ik-figuur is negatief over zijn aankoop, omdat) 2) de koffer niet helemaal bij zijn persoonlijke smaak aansluit 	1 1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden. Beoordeel de spelling.</i>	
37	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> In het citaat wordt niet gepleit voor een inperking van keuzevrijheid (bij webwinkelen) / voor minder keuze (bij winkelen) In alinea 8 wordt vooral ervoor gepleit om (regelmatig) te winkelen bij de buurtwinkel / om af te zien van (de grote keuzevrijheid van) webwinkelen / om de kleinere keuze bij buurtwinkels voor lief te nemen 	1 1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
38	C	1

Incorrect taalgebruik

---

39 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 26 juni.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1   Éric Sadin (vertaling: Friederike de Raat), NRC Handelsblad, 27 november 2021
tekst 2   Marian Donner, de Groene Amsterdammer, 11 augustus 2021
tekst 3   Sjoerd van Hoorn, NRC Handelsblad, 21 december 2021
tekst 4   Seije Slager, Trouw, 26 januari 2020
tekstfragment 1 Mieke Zijlmans, de Volkskrant, 12 januari 2021